

Kommunledningsförvaltningen

Yttrande om naturvårdsverkets och statskontorets förslag - avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken

Det är lite svårt att lämna synpunkter då det finns två utredningar som behandlar samma sak. Det finns också två helt skilda frågor men hopblandad i en utredning. Naturvårdsverkets utredning är i huvudsak koncentrerad på förslag till nya avgifter/nytt avgiftssystem och förutsätter att den interna statliga fördelningen inte förändras. Statskontorets utredning innehåller två aspekter. Den ena är om det är ett bra avgiftssystem för att få kostnadstäckning för arbetet med tillsyn och prövning enligt miljöbalken. Den andra frågan är mer intern, dvs hur statens intäkter ska fördelas mellan de olika statliga myndigheterna. Vi väljer att kommentera utredningen utifrån det externa perspektivet först.

Tyvärr saknar utredningen kommunens perspektiv. Även om den statliga taxan inte styr kommunernas taxor direkt så är miljöbalkens prövning och tillsyn en gemensam offentlig verksamhet och företagens kostnader ska inte skilja beroende på vilken myndighet som utför arbetet. I en kommentar nämner statskontoret att Naturvårdsverket bör få i uppdrag att bilda en samverkansgrupp som bl. a ska verka för att säkerställa att kommunernas och statens avgifter inte avviker för mycket från varandra.

Vi tycker att det är bra att avgifterna blir mer enhetliga inom miljöbalkens område. Det ska inte skilja mellan vilken typ av verksamhet som bedrivs/vilket kapitel i MB som prövningen och tillsynen gäller.

Avgifter för tillsyn

Utredarna konstaterar att det idag är högre avgifter för kommunal tillsyn än statlig. I början valde de flesta kommuner att ha taxor som baserade sig på den statliga FAPT-en men då kommunens taxor är indexreglerade och vi ibland tar nya beslut för att anpassa till kostnadsläget i kommunen så har de kommunala taxorna blivit högre. Det index som många använder idag är SKRs eget index för kommunal verksamhet PKV. Vi instämmer i utredningens förslag om reglering av taxorna men förordar indexreglering av FAPT, dvs taxorna bör justeras varje år. Det gör det enklare för företagen att budgetera för ökade kostnader. Naturvårdsverkets förslag på nytt timpris är

lägre än vad som är vanligt i kommunerna och det är därmed tveksamt att det kan ge full kostnadstäckning.

I naturvårdsverkets förslag finns också en rad förändringar på bedömd tillsynstid där de lägsta tillsynsavgifterna föreslås höjas och tillsyn motsvarande 8 timmar blir minsta avgiften. Vi håller med om att tillsynstiden är alldeles för låg för en del verksamheter men konstaterar samtidigt att den nya förslaget ger en höjning med flera 100% för vissa verksamheter, t.ex. djurhållning.

Vi tycker att det är bra att ge möjlighet att ta timavgift för händelsestyrd verksamhet. Så har vi i alla våra kommunala myndighetstaxor idag. Enligt förslaget så ska det vara möjligt att ta betalt för extra tillsyn som motiveras av misskötsel men även för tillsyn på anläggningsarbeten som utförs med stöd av igångsättningsmedgivande. Eftersom årlig avgift betalas först kalenderåret efter tillståndet getts så bör det finnas möjlighet att ta betalt per timme för all tillsyn under startåret.

Avgifter för prövning

Hur ska företagare betala för prövning? När årsavgifterna infördes så var det ett sätt för företagen att jämna ut kostnader över åren och få den förutsägbar och planeringsbar eftersom man förutsatte en tätare omprövning. Vi kan konstatera att det är väldigt många företag som betalat årliga prövningsavgifter fast de inte ansökt om någon prövning. Samtidigt har det varit många prövningar där verksamheten inte startat och företaget därmed inte betalat prövningen. Vi ser också vindkraftsprövningar där tillståndet säljs till ett annat företag innan verksamheten startar. Statskontoret föreslår engångsavgift för prövning av nya verksamheter och fast avgift för de verksamma medan naturvårdsverket vill fasa ut de årliga prövningsavgifterna och ha prövningsavgifter som betalas i början av ansökan. Vi instämmer i naturvårdsverkets förslag. Det är svårt att motivera avgifter där man inte får någon motprestation.

Statens fördelning av intäkterna

Vi har inga åsikter om hur staten finansierar sin verksamhet. Det vi kan konstatera är att det behövs mer resurser på miljöbalkens område. Idag är det långa handläggningstider och det saknas personal för tillsyn. I kommentaren om efterhandsdebitering säger naturvårdsverket att det inte spelar någon roll för de statliga myndigheterna när pengarna kommer in då verksamheten finansieras av anslag. Samtidigt diskuteras i statskontorets utredning vad som kan vara bästa fördelningssystemet. Statskontoret anser också att det är viktigt att man betalar för den tillsyn som utförts. Är det då tänkt att avgiften ska reduceras om man inte gjort den motprestation som förväntats?

I många år har det varit ett system där avgifterna tas ut i förskott. Vad händer då om man går över till efterhandsdebitering? Ska räkningen skickas efter årsskiftet så kommer det att bli ett år utan intäkter. För kommunerna är avgiften helt avgörande för vilken verksamhet som kan bedrivas och vi kan naturligtvis inte ha ett år utan intäkter. Det vore olyckligt om stat och kommun har helt olika system så vi förordar att systemet med förhandsdebitering ligger kvar. De flesta som driver tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter är långsiktiga och redan idag finns möjlighet att justera avgifter om man anser att just deras företag har mindre tillsynsbehov än ett generellt företag i den branschen.

Siv Sundström
Miljö- och byggchef